HOF VAN CASSATIE 18 JUNI 2020

KOOP-VERKOOP

Consumentenkoop – Remedies – Hiërarchie – Voorrang herstel en vervanging – Schadevergoeding

De voorrang van het kosteloze herstel of de kosteloze vervanging geldt niet enkel voor de consument, maar ook voor de verkoper aan wie aldus de mogelijkheid wordt geboden de gebrekkige levering te remediëren.

De appelrechter die de eiseres veroordeelt tot deze schadevergoeding zonder vast te stellen dat aan de eiseres de mogelijkheid werd geboden om zelf tot het kosteloos herstel of de kosteloze vervanging over te gaan, noch vast te stellen dat deze remedies niet meer mogelijk waren, onderling abusief zijn of dat de eiseres deze niet binnen een redelijke termijn of zonder ernstige overlast voor de verweerder heeft verricht, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

De omstandigheid dat dieren geen zaken zijn, maar wezens met gevoelens en tussen de verweerder en het hondje mogelijk een emotionele band is ontstaan, leidt niet tot een ander oordeel.

VENTE

Vente des biens de consommation – Remèdes – Hiérarchie – Priorité de la réparation et le remplacement – Dommages et intérêts

La priorité de la réparation ou du remplacement sans frais ne s'applique pas seulement au consommateur, mais également au vendeur, qui a ainsi la possibilité de remédier à la livraison défectueuse.

Le juge d'appel qui condamne le demandeur aux dommages et intérêts sans établir que le demandeur a eu la possibilité d'effectuer la réparation ou le remplacement sans frais, et sans établir que ces recours n'étaient plus possibles, sont abusifs l'un envers l'autre ou que le demandeur ne les a pas effectués dans un délai raisonnable ou sans inconvénient majeur pour le défendeur, ne justifie pas sa décision conformément à la loi.

Le fait que les animaux ne soient pas des choses, mais des créatures avec des sentiments et qu'un lien émotionnel se soit développé entre le défendeur et le chien ne conduit pas à un jugement différent.

Bolkshof BVBA / Y.T.
Zet.: E. Dirix (sectievoorzitter als voorzitter), K. Mestdagh en G. Jocqué (sectievoorzitters), K. Moens en S. Mosselmans (raadsheren)
O.M.: E. Herregodts (advocaat-generaal)
Pl.: Mr. J. Verbist
Zaak: C.19.0332.N

I. Rechtspleging voor het Hof

(…)

II. Cassatiemiddel

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. Beslissing van het Hof

Beoordeling

1. Krachtens artikel 1649*quinquies*, § 2, Burgerlijk Wetboek heeft de consument in eerste instantie het recht om van de verkoper het kosteloze herstel of de kosteloze vervanging van het goed te verlangen behalve wanneer zulks onmogelijk of buiten verhouding zou zijn.

Subsidiair is de consument krachtens artikel 1649*quinquies*, § 3, Burgerlijk Wetboek gerechtigd om van de verkoper een passende prijsvermindering of de ontbinding van de koopovereenkomst te eisen. De consument is hiertoe slechts gerechtigd indien hij geen aanspraak kan maken op herstelling of vervanging, of indien de verkoper niet binnen een redelijke termijn of zonder ernstige overlast voor de consument de herstelling of de vervanging heeft verricht.

De voorrang van het kosteloze herstel of de kosteloze vervanging geldt niet enkel voor de consument, maar ook voor de verkoper aan wie aldus de mogelijkheid wordt geboden de gebrekkige levering te remediëren.

2. Uit het bestreden vonnis blijkt dat:
– de verweerster op 24 augustus 2017 een pup van het ras "Shiba" kocht van de eiseres;
– het diertje kort daarop ziekteverschijnselen vertoonde;
– vaststaat dat de eiseres "*een gebrekkig dier heeft verkocht aan de [verweerder]*";
– de verweerder op 26 en 29 augustus 2017 een dierenarts consulteerde;
– de gezondheidstoestand verslechterde en de verweerder de pup op 2 september 2017 liet opnemen in een dierenkliniek;

– de verzorgingskosten 1.685,34 euro beliepen;
– de verweerder de eiseres op 8 september 2017 in gebreke stelde wegens koopvernietigende gebreken en in een later schrijven tevens aanspraak maakte op schadevergoeding ten belope van 1.893,20 euro;
– de eerste rechter de vordering tot schadevergoeding van de verweerder gegrond verklaarde;
– de appelrechter het hoger beroep van de eiseres afwijst omdat te dezen er sprake is van "een levend consumptiegoed" en aan de verweerder niet kan worden verweten met het zieke dier een dierenarts en een dierenkliniek te hebben opgezocht.

4. De appelrechter die de eiseres veroordeelt tot deze schadevergoeding zonder vast te stellen dat aan de eiseres de mogelijkheid werd geboden om zelf tot het kosteloos herstel of de kosteloze vervanging over te gaan, noch vast te stellen dat deze remedies niet meer mogelijk waren, onderling abusief zijn of dat de eiseres deze niet binnen een redelijke termijn of zonder ernstige overlast voor de verweerder heeft verricht, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht. De omstandigheid dat dieren geen zaken zijn, maar wezens met gevoelens en tussen de verweerder en het hondje mogelijk een emotionele band is ontstaan, leidt niet tot een ander oordeel.

Het middel is gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden vonnis in zoverre het de vordering tot schadevergoeding van de verweerder gegrond verklaart en oordeelt over de kosten.

(…)

Noot

Over de harde hiërarchie der remedies in de consumentenkoop: kosteloos herstel en vervanging gaan voor op schadevergoeding, ook bij huisdieren

Sanne JANSEN[1]

1. INLEIDING

1. Belang van het arrest – Het geannoteerde cassatiearrest geeft een illustratie van de onderlinge hiërarchie tussen de consumentenremedies. Bijzonder aan het arrest is dat het niet gaat over hiërarchie tussen de vier klassieke consumentenkooprемedies: herstel, vervanging, prijsvermindering of ontbinding. De consument vroeg hier immers een "schadevergoeding" als sanctie. De wet regelt deze specifieke sanctie vandaag echter niet. Het Hof van Cassatie stelt ook in die situatie voorop dat kosteloos herstel en vervanging in principe voorrang hebben.

2. Onderliggende feiten – Op 24 augustus 2017 kocht een consument een pup voor 950 EUR. De consument ondertekende een exemplaar van de algemene voorwaarden van de verkoper van de pup waarin werd verwezen naar de bepalingen van artikelen 1649*bis et seq.* Oud[2] BW. Verder expliciteerden deze voorwaarden gedetailleerd de omstandigheden waarin de koper zich kon beroepen op de remedies herstel, vervanging, ontbinding of een passende prijsvermindering.[3]

---

1. Vrijwillig wetenschappelijk medewerker Instituut voor Verbintenissenrecht KU Leuven en referendaris bij het Hof van Cassatie (deze bijdrage is in eigen naam geschreven). Met dank aan mr. S. Van Loock en dr. S. De Rey voor de waardevolle suggesties en het grondige naleeswerk van deze noot.
2. Sinds de inwerkingtreding van de wet van 13 april 2019 – met de structuur van het nieuwe Burgerlijk Wetboek en met Boek 8 – op 1 november 2020, krijgt het "Oude" Burgerlijk Wetboek officieel de titel van "Oud Burgerlijk Wetboek" (hierna ook: "OBW").
3. De algemene voorwaarden gingen met betrekking tot de remedies verder als volgt: "*Indien de verkoper aansprakelijk is, zal de koper zich in eerste instantie kunnen beroepen op een kosteloos herstel (genezing) of een kosteloze vervanging van het dier (naar keuze van de koper). Slechts indien herstel en vervanging niet mogelijk zijn binnen een redelijke termijn of zonder ernstige overlast kunnen worden uitgevoerd, kan de koper de ontbinding (terugbetaling mits teruggave van het dier) of een passende prijsvermindering vragen.*
3.4. Kosteloos herstel impliceert dat de kosten van dierenartsen en dierengeneeskundige verzorging ten laste zijn van de verkoper. De koper kan echter enkel aanspraak maken op een kosteloos herstel door het dier aan de verkoper te bezorgen, die indien nodig een beroep zal doen op een dierenarts met het oog op de genezing van het dier. Behoudens in het in de volgende alinea bepaalde geval, kan de koper dus geen aanspraak maken op een kosteloos herstel (dit is geen vergoeding verkrijgen voor de kosten van dierenarts en dierengeneeskundige verzorging) indien hij het dier niet terugbezorgt aan de verkoper voor verzorging/genezing.
In geval van hoogdringendheid (i.e. wanneer het onmogelijk is om het dier tijdig voor verzorging te bezorgen aan de verkoper, alsook in het geval waarin de verkoper niet bereikbaar is) is het de koper toegestaan om zelf een beroep te doen op een dierenarts naar keuze, die zal instaan voor de dringende verzorging. De koper moet dan wel zo snel mogelijk, liefst binnen de 24 uur, contact opnemen met de verkoper, die kan beslissen dat het dier overgebracht moet worden naar hem of een door hem aangewezen dierenarts. De miskenning van deze voorwaarden heeft tot gevolg dat verdere kosten van dierengeneeskundige verzorging niet ten laste van de verkoper kunnen worden gelegd (tenzij het onverantwoord zou zijn het dier te verplaatsen)."